

Johannes Clüver

Joannis Cluveri Crempensis Holsati, Philosoph. & Theol. Stud. Oratio De Vera Animi Tranquillitate

Rostochi[i]: Pedanus, 1613

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729135713>

Druck Freier Zugang

J. Chover.

R. U. phil. 1613.

JOANNIS CLUVERI
CREMPENSIS HOLSATI,
Philosoph. & Theol. Stud.

Oratio
DE VERA
ANIMI TRAN-
QUILLITATE,

APPROBANTE

V. CL.

IOANNE KIRCHMANNO

Poëf. Prof. Publ.

Publ. Recitata

In inclyta ROSTOCHINA

In Auditorio Magno

17. Martij. h. g.

ROSTOCHI
Typis Joachimi Pedani, Anno 1613.

H. N. 11.

Juveni Eruditione exquisitâ & Virtute
singulari Præstantissimo
DN. JOACHIMO MORSIO
HAMBURGENSEI,
amico - fratri, & contubernali oculissimo

S.

IN turbida hac Reip. literaria Tempestate, Frater omnium longè fidissime, Neptuno aliquo peropus foret, cujus tridens eâ polleret autoritate, ut motos posset componere fluctus. Verum cum illud optare potius, quam sperare præsens status jubeat, nobis nostræ erit Tranquillitati consulendum. Qui verò id fieri possit melius, quam si Ciceronis, Seneca & Boëtij olim, hoc seculo J. Lipsij exemplo, è limpidissimis veterum comprimis Philosophorum fontibus (qui abs te, non ut vulgò, aestimantur & frequentantur) malorum amuleta conquiramus; omnemq; moveamus lapidem, ut, sicut huic ævo sui non desunt Phalarides & Juliani, nec magis, qui illos non tam metu quàm contemptu & sibilo dignos judicent, desiderentur. Quod cum tu mecum sedulo facias, in eo uterq; securitatis desiderio admirabilem illam, qua conjuncti iterum ROSTOCHII sumus, fati sim nobis discessu paulum simus interrupturi, non potui equidem facere, quin dum Reverendi & CL. Doct. EILARDI LUBINI, communis vestri Mecanatis & hospitis suscipiendi, (cui hosce studiorum meorum progressus unice debeo) consuetudine te diutius sim fruiturus, animi mei symbolum aliquod & simulacrum, mei præsentis instar habendum, traderem. Quocirca hanc Orationem meam & te auscultante, frequentissimo Auditorio pronunciatam, tuo nomini, quod meo, ut animum animo, nunquam ævulsam esse oportet, nuncupandum censui: M. Tully aliorumq; complurium, qui ingenij sui fetus amicissimis quibusq; fovendos commendabant, imitatione; Quàm pro tuâ Virtute, que sola me tibi jam per quinquennium arctissime astrinxit, proq; amicitia qua ex ipso Apollinis Parnassæ (Lugduno Batavorum inquam) revocare te valuit, & incredibili Elegantiorum Musarum amore, gratissimam sis habiturus, nihil addubitans. Vale, Vibe, meq; præsentem, absentem eodem affectu, ut facis, prosequere. Rostochi, 14. Cal. April. Anno 1612.

T. eternum

J. CLUVERUS

DE summo hominis bono,
Rector Magnifice, Patres Academici
Reverendi, Cl. Consultissimi, Praestanti-
ssimi, Tuq; nobilissima Eruditissimo-
rum Juvenum corona, flos seculi illi-
bate, spes mundi maxima, De summo,
inquam, bono, nemo est Philosopho-
rum, quin sibi summoperè cogitandum
difficiendumq; putarit; Nemo, quin in
eo investigando omnes ingenij nervos attentarit; Nemo serè, quin
peculiarem sibi invenerit defenderitq; sententiam. Animadver-
tere nimirum homines sapientissimi, quanto de negotio ageretur,
ubi de illo ageretur, in quo Universa hominis consisteret perfectio
& felicitas, quo destitutus assiduo fluctuaret, quoq; positus lū-
benti animo conquiesceret. O me igitur summè temerarium!
qui tanto oneri, cui vix Atlas & Hercules levando sufficerent,
humeros, & quos humeros? juveniles tenellosq; humeros haud
verear subicere! Deum Immortalem, quantum hîc dubita-
tionum pelagus, nec dubitationum quidem tantum, sed & erro-
rum quanta vorago? Quam curiosiori rimatus oculo obruta
pravavura opinionum ceneribus Veritatis scintillam vides promi-
cantem, quâ folle divina rationis sufflatâ, ne pestilenti faciem
pulvere polluam, etiam atq; etiam caveo. Satis fortasse foret
juveni, Veritatem ab alijs præmonstratam tueri potius, quam de-
mersam implexamq; irresolubilibus vitiorum tricis eruere; sed
tentandum & illud aliquando, quod te non tam effectum, quàm a. II. γ.
inchoatum esse daturum speres, & ad quod subeundum non tam a. I. γ. ô-
facilitatis illicio, quàm difficultatis præmio movearis. Verum ego, ωδιστά-
ut fieri assolet, plus mihi posse, quam possam, videor. a Semper οωυ έυ-
enim, ut Homericum illud exprimam, juvenum librantur όρών φρέ-
in aère mentes. Tantum tamen abest, ut cum venia indulgen- ves ηερέ-
A 2 stioris Jovray.

tioris pollicitatione, audacter delinquendum arbitrer, ut delicta
potius sedulo cavenda censeam, ne aliorum clementiam implorare
cogar. Ut autem metu omnibus praeclare captis perniciosissime
obstaculo me liberem, hic, ubi lapsus in prono est, veniam quoque
in promptu fore, certius spero.

Propert. l. 2.

El. 3.

Nam si deficient vires, audacia certe

Laus erit, in magnis & voluisse fat est.

Ac sane multarum nos & pulcherrimarum rerum haberet igno-
rantia, nisi fuissent primi quidam rerum indagatores, qui sequen-
tibus viam, remotis vepribus succisisque difficultatum spinis ape-
rissent, & ad penitiora penetrandi animum fiduciamque concilia-
issent. Quod vel nostro maxime aevoliquidum est, ubi omnia
demum humani ingenij mire & solerter inventa maturitatem
si non attigerunt, aspirare tamen ad eam propiusque accessisse videntur.
Nisi enim majores nostri moliri res arduas cepissent, nemo
posterorum fuisset emolitus, imò nec se emoliturum cogitasset. Ar-
tes & litera, qua aliquot seculis pallore squaloreque obducta deli-
tuerant, hac aetate restituta, primordio quidem sanitatis imbecilli-
ori, medente Valla, Capnione, Ludovico Urvete, paulum con-
valuerant, mox fida Erasmi, Melancthonis & aliorum indu-
stria dato incremento, tandem nostris ita vigent valentque tempori-
bus, ut nisi feralis male feriatorum quorundam Philosophastorum
vesania barbariem reduxerit, omni aevolutura videantur.
Quae cum ita sint, confidenter equidem facinus magnum aggressus,
non stolidè tamen planeque irritò conatu aggressus videber.
Quod dum apud vos, Viri longè Eminentissimi, qui Columna
Reip. literaria meritò auditis, haustuque potente omnem Pyrenes
liquorem exorbuisistis, expedit, quidni benigno faventia vestra
Favonto afflatus ad exoptatum suscepti operis portam perveniam?
Aut quid illud petam, quod haud precario, sed ultrò mihi largi-
turos esse, honorificè vestrà praesentia jamdudum testamini? Aut
quid sollicitis illud votis exposcam, quod à quovis vestrum hoc
loco constitutus facillimè impetraturum autumo?

Quare:

Quare ne diutius Oratione mea suspensa expectatio vestra
 teneatur, quid huc accesserim, ac de quibus dicturus sum, accipite.
 De Summo bono me acturum inaudivistis, illud in verâ Animi
 Tranquillitate collocaturus sum, non eâ quidem, qua in torpore
 ignavâ sita est otio, quamq; Crassus ille diu pugillatores spectando
 defatigatus, in harenam procumbens affectabat, dicendo, vellem
 hoc esset laborare; Sed ut Tranquillum paratumq; mare appella-
 mus, quod nullis infestatur quatiturq; procellis, sed suis contentum
 limitibus conquiescit; Ita Tranquillum volumus animum, qui
 nec timore nec levitate distrahatur, nec ullis vexetur injurijs;
 sed fixus ac stabilis, in seipso contractus, ingruentium malorum
 contemptor, finibus honestatis nunquam egrediatur. Hanc & Ju-
 piter bonum optatu maximum statuam, quod acquisito nihil qua-
 rendum ulterius. Dehinc dulcedine hujus Boni & praestantia
 incomparabili perspectâ, qua ad nanciscendum illud via proficisci
 oporteat, explanabo, ne illorum peccem vitio, qui Eloquentia, Vir-
 tutis ac Sapientia praelestria conquirunt Encomia, ipsi ea persequi
 nunquam attentant, sed coquorum instar, odore saturati, penitio-
 res ciborum delicias alijs. perfruendas relinquunt. Hac dum
 breviter evolvo, vacuas mihi aures sedatosq; animos praeberi; ac
 si quid minus subtiliter & ornate dictum gestumq; videbitur, su-
 spenso iudicio librari, libratum corrigi, correctum condonari, ob-
 nixè ac peramanter obsecro. Philosophorum igitur, quos ab
 humana inscitia cano comprix Sapientia repurgavit, per vetus &
 verissima vox est, omnia fieri propter finem aliquem, imo & hoc,
 Unius rei finem esse unicum, quod tamen haud perperam velim
 intelligi, tanquam res una variè prodesse, ex una (quod ajunt) fi-
 delia duo dealbari parietes nequeant, sed ita, ut uni tantum fini
 ultimo, summo, praestantissimoq; res qualibet per naturam desti-
 nata sit, ad quem caetera, quaecunq; ex ea resultare possint utilita-
 tes, unicè referantur, & quasi ad scopum quendam colliment.
 Idem mihi de Homine, cujus finem summum civilem, hac inda-
 gine vestigare allabuit, venit statuendum. Hunc enim multis
 A 3. omni

Cie'

Democri-
tus ap.
Laert. &
Seneca

Hel. 2.

Lipf. 1. 2.
de Con-
stant. c. II.

Quid sum-
mum Bo-
num voca-
tur,

omnigenisq; inhiare bonis, adeo verum est, ut in proverbium illud
Virgilij abierit: *Trahit sua quemq; Voluptas: Et: Velle suum
cuiq; est, nec voto vivitur uno.* Illa vero, quae singuli appetunt,
ad totius humanae gentis commune aliquod bonum esse dirigenda
vulgus ignorat; Nobis omnium naturam rerum & animantium
contemplantibus, quia certo numero, augmento, pondere, termino
definita sunt, nec modum eum excedere cuiquam fas est, sine in-
clinatione omnium ac ruina, hominem Universi hac lege non esse
eximendum constat. Nam & isti suam Deus metam adsigna-
vit, quam indipsi licet, transire nequaquam. Externam per-
fectionem hic non attendimus, quandoquidem omnia creata ad
unicam Solius Dei gloriam ordinatae serie reducuntur, quibus ta-
men singulis sua perfectionis interna attributa est portio, quam si
atingant, nihil requirunt amplius. Quemadmodum enim to-
tius hominis structura ad iter aliquod expediendum concurrat,
alio tamen munere pes, alio oculus, alio manus, alio aures, alie
deniq; mens fungitur, nec suo quodq; membrum sine frustratur,
licet alius sit totius; Ita quaequam omnia hominis totiusq; natura
Theatri ad concelebrandum opificem Deum accommodata sint,
quid quantumq; huic rei singula conferant, & in quo collato re-
quiescant, advertendum. Agite igitur, Auditores praestantis-
simi, quid homini maxime amicum? quid exoptatissimum? quid
supremum? expromamus. Quo cupido reliquarum voluptatum
tanquam ad extremam calcem revocatur, cuius gratia cetera
sunt Universa, ipsum sui plenum, maximas opimitates gaudio
effertissimas, divite cornu profundit, nulli subservit, sed illi subor-
dinantur omnia; quodq; in ipsa hominis natura positum perfectis-
simum eum, omnibusq; numeris absolutum, quantum quidem ulli
contigisse ac novisse datum est, efficiat. Varia sane responsa,
varia Philosophorum Lycea ferunt, quorum habito examine, con-
cors quadam suboritura videtur Discordia; Ego quotquot volue-
rint ad meum tracturus sum placitum, qui noluerint suae sibi res
habere jubebo. Verum enim vero universa, eaq; sigillatim ex-
cutere,

cutere, esset littoris Balthici arenas curiosa insanaq. sollicitudine
dinumerare, cum praesertim Varro ducentas octoginta & octo de
summo bono opiniones suo numeratas tempore memoret. Videamus
Aristotelem, aureum illum Gracia ocellum, qui tantum alios
inter sapientes caput extulit, quantum lenta solent inter vi-
burna cupressi. In virtutis exercitio ille felicitatem collocat, Virg. Ecl. 7.
quam si sua etiam Fortuna bonis exornet, perfectissimam evade- 1. Ethic.
re; Virtutem vero nudam, qua vel dormienti aut egro insit, in- Nicom.
fortunatum miserumq. relinquere hominem. Sed quis simul
unquam omnibus fuit praeclitus virtutibus? Aut quis sublimer
illam, Deo assimilem, unquam assecutus est sapientiam? Nemone
igitur beatus, nemo felix erit habendus? Ego vero illud, quod
invenire possim, quasi vero, & quod quasi vero, me inventuram
sperabo; Alioquin enim frustra laborem? Quod si hoc im-
petrare ab Aristotele liceret, ut rigidam illam omnium virtutum
perfectionem, vires ex superantem humanas paulatim relaxaret
demitteretq., jam totus nostrarum foret partium, siquidem non
quousq. debeat, sed quod possit adscendi praescriberet. Liceat mihi,
bona acutissimi Mortalium pace, istiusmodi designare felicitatem,
cujus, qui modo cupiat, sese facere queat participem, id quod 10. Ethic.
nec in summo bono ipsius practico, nec Theoretico, nisi paucissimis,
imò nulli potius, est concessum. Decretum consiliumq. ejus non
improbo (nec fas mihi quidem) nec à mea alienum sententiâ ju-
dico. Nam felix illi est, qui maximè omnium ea, qua virtutibus
sunt, aget & contemplabitur, fortuna insultus pulcherrimè feret,
& verè bonus & quadratus sine vituperio reperietur; Mihi inesti-
mabili istà Tranquillitate nemo instructus dabitur, quin ani-
mum virtutis amore delinitum, jam obfirmarit, & cunctas pra-
eterita, praesentis ac futura fortis injurias suaq. deq. habuerit.
Plato merum mundi miraculum Ideam boni specularandam, &
exinde & daemone venandam censuit, quem quomodo refutes
ejus discipulus, nihil jam ad nos, illud magis, quod si divini numi-
pis intueamur mentem, ubi suam Plato Ideam reponit, plurimum

ad

ad Tranquillitatem parandam conducere. Pereruditè idem
 Philosophiam mortis meditationem appellavit; ita nimirum fore
 existimans, ut quando illa adveniret, nec insueto animum terrore
 percelleret, nec, quia nunquam non adventuram meminerimus,
 fluidis hujus vita gaudijs implicaremur, sed ea indices, quæ rogo
 etiam superesse, & avaras mortis manus evadere possent, sectare-
 mur. Quid verò illi non animo, sed natione barbari, Indorum
 Haurius. Gymnosophista, Hylolobiq, de nobis, nostraq, sententia sentiunt?
 Quid tanta tamq, austera sibi voluit Temperantia, quâ Vini,
 Veneris, Conjugijq, nisi 37. annis in studioso vita genere exhau-
 stis, prorsus insolentes fuere? Scilicet illud erat, ut bonam vi-
 tam pia morte terminarent. Quid autem benè vivere? Quid
 Horat. ad benè mori? Credo mihi, benè quis latuit, benè vixit, & nil ad-
 Numic. ex mirari, nilq, vereri una propè solaq, res est, qua possit facere &
 Homer. servare beatum. Herillus Zenonis Eleata auditor, in cognitio-
 Odyf. 3. ne & scientiâ summum bonum posuit, quod dum fecit, quid aliud
 Cic. 4. fecit, quam quod animum vagis discordantium dubitationum
 Acad. fluctibus immunem, stabilem & placidum, uti nos volumus, in
 Diog. 1.8. summa felicitatis arce collocavit. Pythagoras, qui amanissimis
 e. 1. Italia campis sexcentos sua eruditionis lacte discipulos enutrivit,
 Lipf. de à Leonte Phliastorum tyranno, quid vita esset interrogatu, Ludo
 Stoicâ Phi- (Gracè τῶν ὀφεί) seu spectaculo assimilem, respondit, quò non-
 losophiâ, nulli certandi, nonnulli negotiari gratiâ accederent, optimos
 vero esse Spectatores; Sic in vita quosdam servili ingenio fama
 pereuntis fluxarumq, divitiarum reperiri aucupes, Philosophos
 autem sedato veritatem animo contemplari. Quid autem quin-
 quennali silentio discipulis insinuare, præter hoc ipsum, voluit, ne-
 minem fore Sapientia ac Felicitatis capacem, quin animum equa-
 bilem omniq, turbâ liberum optimè conformare addidicisset? Imò
 verò universa ejus de vitandâ carniû commestione, vescendiq,
 apyrû (igne non excoctis maturatisq;) cò tetenderunt, ut homi-
 nes in parabili victu acquiescere, nec quicquam ultra Saturitatem
 appetere doceret. Quid quod Cor non excedendum suasis? Vanis
 & mor-

& mordacibus curis esse abstinentum? Quid quod nihil pro- Diogenes
 prium aestimandum? quia bonam mentem consequi, summum ibid.
 & proprium bonum asserbat. Quid quod Virtutem Harmo-
 niam deservit? quia in uniformi & pacato mentis temperamen-
 to eam consistere nobiscum perspexit, ideoq; homines neq; risu dif-
 fundi, neq; tristitia constringi mandavit. Polemo, qui in vitijs Cic. 4. de
 peregrinatus quidem fuerat, non tamen habitarat, Felicitatem es- Finib.
 se secundum naturam vivere, planissime pronuntiavit. Quod Val. Max.
 Stoici trifariam interpretantur, vel vivere adhibentem earum-
 rerum, qua natura evenirent, Scientiam, qui finis erat Zenonis
 ultimos vel officia omnia media aut pleraq; servantem vivere
 vel deniq; omnibus aut maximis rebus ijs, qua secundum natu-
 ram sunt, fruentem vivere. Omnibus ijs Tranquillum nostrum
 instructissimum dabimus, quippe qui ad nutum ingeniumq; natu-
 ra sese applicare, egregie sit edoctus. Zeno Stoicorum parens,
 interficere, capi, venire, patriam amittere, exilio multari, egestate
 conflictari in malis esse negavit, negavit inquam, non quasi mal-
 let ipse vitam jam desungi, quam fungi diutius, sed quod si ista ob-
 venirent, animum recte compositum suo de statu dimovere nec
 possint nec debeant. Hoc est quare Stoicorum maximus Seneca
 sapienti nihil contra opinionem dicat accidere, Non illum casibus
 hominum excipiendo, sed erroribus, Quandoquidem illi non
 omnia, ut voluit, cedant, sed ut cogitavit. Inprimis autem co-
 gitavit aliquid propositis suis posse resistere. Necessae est autem
 levius ad animum pervenire destituta cupiditatis dolorem, cui
 successum non utiq; promiseris. Sed enim Epicurus, quem
 omnes Theonino dente rodunt, cujus titulo omnes ganeones, Lar-
 cones, veniresq; pessimo exemplo injuriatq; nunc insonitos esse
 oportet, quam lepidè quamq; sapienter in nostram fertur senten-
 tiam, dum illud, quod natura amicissimum est, Voluptatem ni-
 mirum, Summum Bonum salutat. Tranquillitatem (illi Laert. l. 10.
 Graeci àντὶ πνεύματι est) magnum, inquit, profitemur esse bonum,
 non uti semper paucis utamur, sed ut, quando copiosa non sup-
 petunt,

B

petunt,

petunt, modicis acquiescamus, persuasissimum habentes, eos suavissime lautitijis frui, qui eorum quam minimè sunt indigi. Quid magis ab ullo sobriè fuit dictum Philosopho? Quid verò magis putidè, quam ab illis dicitur, qui Epicurum turpissimi furoris insimulant, qui omninò Virtutem à bonorum fine segregàrit, quiq; belluinam luxuriam pro verà solidaq; beatitudine fuerit amplexus? Constantèr ille in Epistolâ ad Menaceum, qua dicam si potero Latine, cum Cicero se Græcè loqui in Latino sermone non plus solere, quàm in Græco Latine, adstruat, Dicam sanè, Quando Voluptatem Finem humanarum actionum dicimus, non belluonum luxus, inq; perfruitione cibi ac potus positæ voluptates dicimus, ut quidam ignorantes pessimeq; mentem nostram accipientes autamant, sed neq; animo turbari, neq; corporis doloribus affligi. Virtutes enim vita jucunda adhaerescunt, nec suavis vita unquam ab illis divellitur. Verum enim vero ex suo singulis studio bonum ac Beatitudinem metiri libido est, ut quot vivendi genera, imò quot malorum, tot etiam discrepantes de Summo bono subrepant opiniones, quas si ad nostram veluti cynosuram retuleris, in eo omnes consentire, manifestò deprehenderis, quod tantum Tranquillitatis, tantum summi boni attingerint, quantum ab ea defecerint, tantum à Felicitate aberrarint. Quod ipsum omni omnium hominum iudicio comprobari posse crediderim, qui expletis cupiditatibus, sedatoq; animo vere deum felices se ipsos reputant; at simulac fastidium obrepit presentium, protinus illâ, de quâ sibi gratulabantur, beatitudine videntur exuti. Et hac esse certissima, omnium vita generum enumeratione demonstrarem, nisi eos esse nactus Auditores, qui vel levitèr delibata exquisitissimâ persequi cogitatione valeant. Conspicuum tamen est comprimis in Lurcone, Avaro, ambitioso, Invido, quos perenne sui ipsius tadium exercet, quorumq; nemo tam latus est suo, quàm tristis alieno. Imò, quod mireris, ipsi operum civilium, honestorum ac splendorum acerrimi affectatores, dum semper, rectè ne an perperam egerint addubitant, Tali

Cic. 1.
Thusc.

Verba Epicuri sunt ap. Diogenem in ejus vitâ.

Arist. 1.
Eth. c. 2.

tali fugacia pota prensant, ipsi utrum apprehensa nec ne sint, ignorant. At aurea nostra Tranquillitas summam omnibus virtutibus manum imponit, earumq; possessores solidum exinde gaudere jubet gaudium.

Ad hanc si mentem conformemus nihil miseria in nobis, nihil quod cruciet, in alijs deprehendemus. Hoc est ipsissimum Nepeithes, omnium unica medicina malorum, presentissimum contra ingruentem vitiorum pestem antidotum. Dolore animi ac corporis nihil homini acerbius, nihil pestilentius, nihil detestabilius, cujus inferissima tela Tranquillitas nostra retundit ac refringit. Illa totam hominis vitam tot malis, quot sunt arena litorum, quotq; minutissima pulveris astri corpora, circumseptam, ab omni injuriâ sartam tectamq; conservat. Quoniam enim illa non datur omnis omnino labis expers, omniq; immunis insitiâ, talem sibi deposcit Tranquillitas, qua suis flagitijs non sit conscia, nec sponte in scelera ruat, sed moderata sapientia potita penn, eundem quàm potest prudentissimè dispenset. Hisce comparatis in continuo illo bonæ mentis statu, stabili nutu persistens, semper presentibus contenta, semper etiam ulteriora petit. Paradoxum hoc vero ogganniat aliquis, Presentia amari, & majora tamen postulari. Dico quod dixi, nec quicquam absurdi dico. Ecce enim tibi jam meis hisce bonis acquiesco, jamq; alia omnia meliora habeo spe præcepta, sed spe tali, qua nihil torqueat, quaq; frustratus ne minimum quidem doloris sentiam. Sicut enim Deus (liceat parvis componere magna) cum Dædalum hanc pulcherrimi terrarum orbis structuram nondum esset fabricatus, fabricari tamen destinârat, sibi erat sufficientissimus, quamvis quod nuspiam erat, amabat fieri: Ita quodammodo Tranquillus sese habet, qui nunquam sibi displicet, assiduò tamen molitur quedam, & illa molitur, qua se emoliatur nunquam, sibi nihilominus perfectus beatuq; maneat. Conscendit navem, mari vehitur astuoso, animo utitur robusto, nec tempestuosis ullorum turbinum minis conquassatur: sive Neptunus ora lethifero ma-

dore, sive Bacchus latifico liquore repleat, insuper habiturus. Omnia enim mala superbo supercilio aspernatur, spem in sese, suiq; immortalitate reponit, Virtutem nunquam interituram, leve illud esse, quod aquis suffocetur, sapienter astimans. Is animus virtute preparatus, cubi instar obtinet, & medijs tranquillus in undis, omnia sua, ut Bion ille, secum portat. Rerum egestate premitur? Vix potest premi, quia ante didicit, ut si vel nudus in plateâ oberrâret, qui vestiat, facile sit inventurus. Latronibus prada factus? si vita superstes, habet quibus opes recuperet; sin animam cum fortunâ abstulere, morti omnes fato adjudicatos, pulchrè mori solis sapientibus per naturam tributum præscivit. Quoniam igitur sic semper & ubiq; vixit, ut ultimam quamq; lucem tanquam non redituram consumserit, quid in paucis vita superadditis diebus lucri, aut quid ijs demptis detrimenti? Extra patriam tumulatur?

Democri-
tus.

Hoer. ad
Demonic.

Epig. Græ-
cum ap.
Laert. Lati-
nè reddidi.

Recto Acheronta petet descensu, sive eum Athenis
Mors rapiat, mediâ seu pereat Meroë.
Nec luget, patrijs quod non moriatur in oris,
Nam pari ubiq; Euro ditis adibit aquas.

Vid. Hero-
dotus, Flo-
rus, Cicero,
V. Max.
Curtius,
Lælius.

Nihil adeò malum, quin Tranquillitas nostra remedium ei præ-
stinârit, Nihil infortunij, quin præviderit, nihil calamitatis, quin
prævisum contemserit; Præmunita Virtutis galeâ omnes insa-
nientis Fortuna ictus excipit, prævertit, excutit. Non illa
duntaxat Crasos Crassosq;, non tantum Platones & Cratetas, non
solos Demosthenes & Cicerones beatos apta est efficere; sed Emy-
lios quoq; & Tiberones, Atticos & Abdolominos, Cincinnatos
& Camillos, Curios & Menenius; Nec enim divitijs, honoribus,
ingenij perspicaciâ, Eloquentiâ secus utitur atq; ministris; alios ijs
præditos intuetur, ipsa suis exsatiata bonis, nulli invida, nulli ini-
mica, nulli imperiosa, seipsam sibi probandi unice studiosa. Sit
Liv. l. 34. infimi subsellij, nec seorsim à plebe, ut Patres Conscripti olim, lu-
dos spectet, quid exinde mali? cum & plurimi horum nihil vi-
deant, cumq; ipsa sublimiori stare loco haud cupiat. Tanta
cujusq;

cujus sunt mala vel bona, quantum est, qui illa sustinet, animus. **Ennius.**
Omnium malorum expultricem acerrimam Tranquillitatem!
Quid illa melius cogitari? quid praestantius optari? quid possi-
deri beatius poterit?

Nec sufficit tamen ad praeclustrem ejus magnificentiam satis
commendandam, quod votis omnium satis faciat, quod cuncta ad
eam bona referantur, quod cuncta per eam mala auferantur; Ve-
rum etiam hominem Deo propinquum cognatumque facit maxime,
& caelestibus equiparat substantijs. Quae Luna subjacent, vi-
cissitudinibus passionibusque obnoxia sunt varijs; quae super eam
collocata, aequalem perfectionis naturaque suae servant tenorem,
nihil abijciunt superflui, nihil attrahunt alieni, sibi constant per-
petuo. Proinde si beatum velimus quicquam inferiorum, su-
premis illud aethereisque substantijs assimilari, quantum quidem
patitur, necesse est, adeoque ad astra quasi elevari. Ut igitur
sphaericum caeli corpus perenni gyro circum torquetur, nec motus
ullius sui gratia indigum, nec ullo tamen saturabile; Omnis item
alterationis expers, vaporum à terrâ assurgentium incuriosum,
eos vel unde abire, remittit, vel priusquam ad se adscendant,
dissipat extenuatque; Talis omnino est, quem beatum praedico,
Tranquillus, non otio torpet ignavo, nec si à labore cesset, miser sibi
videtur; nec bono quopiam ante hac absente auctus, gaudio nullo
perfunditur, nec tamen destitutus dolore concutitur; Venenato-
rum savientis fortuna halituum despiciens, mobile mundi inge-
nium negligit, sibique persistit invariabilis. Luna quae nobis stel-
larum proxima est, non tantum hebdomadarias, sed diurnas etiam
accidere mutationes, quis, nisi qui Lunam non aspexerit, igno-
rat? Ipsa tamen à primo aevi primordio essentiam suam nec tan-
tum quidem immutavit, sed erepto redditoque à sole lumine ea-
dem permanet. Quidni tantundem Tranquillus noster valeat?
Sive luceat gloria, sive obfuscetur ignominia, sive splendeat opi-
bus, sive squaleat sordibus; sive sanitate vigeat, sive morbo fateat,
magno omnia animo tolerat, vincit, transcendit. Sic profecto

Confule:
Philoso-
phos.

B 3.

ium

*ſum erimus beati, inquit Cicero, quæ corporibus relictiſ & cupi-
ditatum & emulacionum erimus experies. Quis hæc, qui a-
ciem modò mentis intendat, non perſpiciat? Quis paucis eſſe con-
tentam naturam, non agnoſcat? At ò vanas hominum curas!
ò pectora inania!*

Lucret. l. 2.

Qualibus in tenebris vitæ, quantisq; periclis.
Degitur hoc ævi quodcunq; eſt, Nonne videtis
Nil aliud ſibi Naturam labrare, niſi ut cui
Corpore ſejunctus dolor abſit, menſq; fruatur
Jucundo ſenſu curâ ſemota metuq; ?

*En tibi homo, quid Deo te conjungat, æternaq; ejus Felicitatis gu-
ſtum præbeat, quin apertiſ hauriſ faucibus, teq; iſtoc delitio totam
ingurgitas? Licet, licet, ſi libet, beato eſſe, ſed*

Horatius.

Strenua nos exercet inertia, navibus atq;
Quadrigis petimus benè vivere, quod petis hic eſt,
Eſt Ulubris, animus ſi te non deficit æquus.

*Summam igitur Virtutem, imò omnium Virtutum complemen-
tum, omnium honorum ſegetem in verâ animi tranquillitate ſi-
tam oſtendimus: Quæ omnibus doloribus medelam adferat, quæq;
Deo Ter. Opt. M.; gaudiõq; ejus inexplicabili, & cæleſtium crea-
turarum perfectioni nos reddat conformes.*

*Nunc quibus ad eam gradibus perveniendum, floridiq; hujus
Parnaffi jugum ſuperandum ſit, paucis perſpicuisq; rationibus
abſolvemus.*

Præclarè Satyricus;

Juvenal. l. 4.
Sat. 10.

Monſtro quid ipſe tibi poſſis dare, ſemita certè
Tranquillæ per virtutem patet unica Vitæ,
Nullum numen habes, ſi ſit prudentia; ſed te
Nos facimus fortuna Deam cœloq; locamus.

*Cave igitur, ſi Tranquillitatis noſtra frui cupias melle, ne pun-
gentes mala conſcientiæ ſpinas radices in animo agere patiaris;
Niſi illis te præſtiteris vacuum, jam ſummâ felicitate excidiſti.
Bona enim conſcientia perpetuum convivium, cujus nemo non
fierè*

fieri potest particeps, mala perpetuum tormentum, nemini tamen inevitabile. Nam utcumq; te placidum latumq; simulâris, premis altum cordis dolorem, & gravissimum nocte dieq; testem pectore circumgestas, medullis infidei Erinnyis, cruciatus modum mensuramq; sacree ignara. At Conticia mens recti famæ mendacia ridet, imò verè ridet, quia invulnerabilis est, non quia non feritur, sed quia non leditur. Contrâ Animus impurus Deo hominibusq; infestus, neq; vigilijs neq; quietibus sedari potest; Ita conscientia mentem excitam affligit. Sua quenq; fraus & suus terror maximè vexat, suam quemq; scelus amentiaq; afficit, suæ male cogitationes, conscientiaq; animi terrent; Ha sunt impijs assidua domesticaq; furia, qua dies noctesq; exquisitissimas pœnas à consccleratissimis hominibus exposcunt. Verum si benè egerim, quid mihi cum fortuna oculis, qua caco impetu quovis impingit? Benè sentire recteq; facere satis mihi ad benè beateq; vivendum. Sum eâ mente, quam ratio & veritas præscribit, ut nihil mihi præstandum in vitâ præter culpam arbitrer, eâq; cum caream, omnia humana placatè & moderatè feram. Ea enim demum molestissimè ferre homines debent, si qua debent, qua ipsorum culpâ contracta sunt, nec consilia ex eventu, sed ex honestate metiri. Quid mihi cum vulgi fabulis? Conscientiam ego meam, non famam cum multis vereor: hæc vaga multitudinis arbitrio subiacet, illa meo paret imperio. Antisthenes sanè regium esse dictitabat, malè audire beneficientem. Cedit in gloriam maledicis sermonibus fuisse violatum, Lana sordidissimis coloribus inquinatur, antequam purpura fulgore imbuatur, nec prius aquila factum agnoscit, quam dubitârit agnoscere. Crematius Cordus ob laudatos Cassium & Brutum iudicio postulatus, spreta, inquit, probra exolescunt; Si irascere, agnita videntur. Et nihil profectò videberis respondisse contemptoribus tuis rectius, quam si te sperni spernas, teq; nihili fieri, nihili facias. Vacare enim culpâ magnum est solatium. Tum etiam Leniter ex merito quicquid patiare ferendum est, pulchrè Ovidium, quia si labatur alicubi

Ovid. 1.
Fast.

Salust. in
Catul.

Cic. pro
Rosc. A-
merino.

Cic. Fam.
l. 6, Epist. 1.

Cic. ad Q.
E. 1, Ep. 1.

Tacitus
Annal. 6.

Epist. He-
roid. 5.

Plaut. in
Rud. act. 4.
sc. 7.

alicubi sapiens, revocare, non amittere animum convenit; Male illud, Quae venit indignè, pena dolenda venit, Imò vero contemnenda. Sapienter etenim Horatius; Hic murus aeneus esto, Nil conscire sibi, nullâ pallefcere culpâ, Quid mihi, cum suspicioforum somnijs? Sapientem hoc tantum cavere aequum est, ne conscius sit ipse maleficijs suis. Quid mihi cum Tyrannorum odijs? Morbum ego alterius prestare non teneor; dummodò flagitijs odium non commeruerim, pili flocciq; facio. Quid seculi me vitia mordent? Quae mutare mecum non est, nec lugere quidem erit. Sed morbi, fames, inopia, pericula confertim circumstant? Offendit sanè graveolentia magis insuetos insalubribus canosisq; paludibus; nec tam acriter mordent ea mala, quibus in lucem prodeuntes tanquam naturali stipamur satellitio, quam quae florentem intactamq; aetatem aggrediuntur; Quod si tamen irruant, homines nos esse novimus, nec quicquam à nobis humani alienum: prater eaq; vanum esse earum rerum naufragio torqueri, quae possunt aut non haberi, aut cum habeantur effluere. Quocirca maximum hoc est ad Tranquillitatem veramq; beatitudinem momentum, conscientia liberum esse morsibus, & ob id nullam circumstrepentem malorum procellam extimescere.

Seneca.

Cic. ad
Attic.

At quid fit dempto hoc remedio, terrentibus panis rodente infamiâ, imminentibus dira mortis stimulis? Circumspice undecumq; solatia, quae ex amico suo natura gremio depromit. Fati perpende necessitatem, quam nulli datum praevertere: Multos inveni aequos adversus homines, adversus Deum neminem; Objurgamus quotidie fatum. Utrum autem, obsecro te, aequus judicas, te Natura, an tibi parere naturam? Deus de nobis viderit, qui in omnibus plus quàm ratio potest. Nos autem id viderimus, quod in nobis esse debet, ut qui quid acciderit, hominibus accidisse recordemur. Necessitati enim reluctari extrema dementia, parere autem, animumq; ut honestè potis est, submittere, summa fortitudinis. Quid prodest ejulatiu implere aëra, & questibus fractos pectoris nervos profiteri, cum durare
- potius.

potius, contraq; audentius ire deceat, quodq; Deum jubeat, jure merito jubere, in confesso esse debeat.

Nec enim satis hominum perniciem querere unquam fuit visum, sed exercere eorum potius virtutes, auctioresq; indies scire. Quod facile, quibus paulum peccus sapit, intelligunt, adeo ut Attalus Stoicus dixerit, Malle se à fortunâ in castris quam delicijs haberi, ac Demetrius, referente Senecâ, vitam securam, & sine ullis fortuna incursonibus mare mortuum vocâsse, nihil habere, ad quod exciteris, cujus denunciatione & impulsu firmitatem animi tui tentes, sed in otio inconcussò jacere, non esse tranquillitatem, sed malitiam. Ideoq; Deus & Natura optime hominibus consultum volunt, dum instigendis penis eos explorant castigantq;, ne in segnitiam devoluti, Cyclopum instar, bellum calo indicant, & ad nunquam desituras effervescentis superbie penas demergantur. Hinc Socrates terrestre quoddam quasi V. Max. Oraçulum, nihil ultra petendum à Deo arbitrabatur, nisi ut bona tribueret; quia is demum sciret, quid utiles nos autem plerumq; id votis expetere, quod non impetrasse melius foret. Desine igitur stultissima Ratio fatorum voluntati, ut inimica conviciari, teq; totam cali perimite arbitrio, quia qui tribuere ex facili bona assuevit, eligere etiam potest aptissima.

Caterum, quid audio, tenè solum oppresserunt arumna? Tune solus, quæ universi patiuntur, lamentaberis? Quidni ea, quæ omnibus pariter incumbunt, æquissimo animo sustines? Quid illa tuâ molliti malitiâq; exasperas? Quin potius omne arum rimare, omnes annales excute, omnem mundum lustra, & innumeros fortuna socios inveneris; Quanto plura recentium & Tacitus. veterum revolvat, tantò magis ludibria rerum mortalium cunctis in negotijs observabuntur. Nemo fuerit, quin satis Alcumen. ap. Plaut. in Amphit. parvam rem esse voluptatem fatentur in vita atq; in atate degundâ; Itaq; Deo placitum, voluptati ut maror comes consequatur. Ingeniosè igitur querulum amicum Solon solatus est, in arcem Atheniensem cum perducendo hortandoq;, ut per omnes subjecto- rum

C

rum

rum adificiorum partes oculos circumferret, Quod uti factum
 animadvertit, cogita nunc tecum, ait, quot luctus sint sub his
 tectis, & olim fuerint, hodieq; versentur, & in sequentibus seculis
 sint habitaturi, ac mitte mortalium incommoda tanquam propria
 flere. Idem assererat, si in unum locum cuncti mala sua conta-
 lissent, futurum, ut propria deportare domum, quam ex communi
 miseriaturum acervo portionem suam ferre mallet. Suum enim
 cuiq; Natura attribuit mali pondus, quod pro ferentis humero vel
 leve vel grave est; ac si equali lance lata tristiaq; libraveris, quin
 tristia multum preponderatura sint, nemo dubitati at simul ac
 Tranquillum equumq; animum illis adjeceris, omnia in alteram
 propendebunt partem, & ex animi sententia examen peregeris.
 Ergo patientia velut thorace armandum firmandumq; pectus, ne
 vel aliena vel propria mala perfodiant; neve lata vel tristia pra-
 cipitent. Ne movearis, quod omnia hominum negotia similia
 initijs sunt, nec vita illorum magis sancta & severa, quam con-
 ceptus inchoati; nec peregrinis incommodis torquaris, qua aeter-
 na miseria est, nec delecteris, qua voluptas inhumana. Verum
 Socrates veneno moritur, Aristides indigno multatur exsilio,
 Pompejus & Cicero truncandam clientibus cervicem exhibent,
 Cato incumbit gladio, Scipio extra urbem, quam servarat, se-
 pelitur; Themistocles Taurino necatur sanguine. Vah, quam
 iniqua premia Fortuna persolvit! Hic toti solvuntur in fletus
 cinadi, ut mirum, nisi totos amnes ex oculis profundant. Tu
 autem respice illos, quos deploras; si fortiter illa tulerunt, mala
 nunquam visa sunt; si effeminati ferundis impares exstiterunt,
 quid tu tibi ea, qua satis deflenda ipsis sunt, denuò deflenda sumis.
 Amicum infelicem aut juva, si potes, aut si minus, fortunam rota
 insistere, summa celeritate summa imis mutare, eo ipso tantum con-
 stantem esse, quod in constantissima sit, edoce Nemo tantum usquam
 mali passus est, quo non alius graviora viderit, id quod Aesopus in
 leporibus lacu se submersuris eleganter adumbrat. Hydrope confli-
 datus? En, Heraclitus eo exstinctus est. Canis morsu laesi? Eu-
 ripides.

Bion. ap.
 V. Max.

Senec. de
 Tranquill.

ripides & Lucianus planè sunt discerpti. Prælio congressus hosti
succubuiſti? Quid tibi, aliud, quam quod Xerxi, Dario, Anni-
bali, Antiocho, Jugurtha, Syphaci, quod omnibus Monarchis
contigit? Moriundum est? at omnibus. Fames patiunda?
hui plurimis! parentes lugendi? omnibus aliquando qui paren-
tes sunt sortiti. Deniq; nihil jam novi accidit mali, quin jam
prius alijs contigerit, aut imposterum sit eventurum. Ergonè tu
solus marebis? Quin te facis præficam, ut mercede conductis
lacrumis (quoniam tantus dolendi pruritus est) aliorum dolores
cobonestes.

Herodot.
Livius.

Quod si ipsa mala trutinare incipiamus, ea aut nimis fluxa
& brevia, si vehementiora; aut exigua & levia, si diuturniora
sint, certò reperiemus. Non igitur Tranquillus desinit animus,
si leuiori quadam furentis Fortuna aura infestabitur. Imò fædissi-
mum erit, paucillo tempore frementem Boream non posse sustinere!
Nulla tanta agritudo est, quam non longinquitas temporis minuat
ac molliat, nec tantum temporis longitudo, sed mentis fortitudo
maximè. Optimo tamen nomine Natura de nobis meruit, quod
cum sciret, quibus arumnis nasceremur, calamitatum mollimen-
tum consuetudinem inuenit, citò in familiaritatem gravissima in-
ducens. Necessitas enim fortiter ferre docet, consuetudo facile.
Id quod duos senes Plautinos multum consolatur, quorum alteri
obtigerat uxor molestissima, alteri deterrima, permutatio neutri
arridet, Habebo ut nactus, ait, nota mala res optima est. Nam si ego
nunc ignotam capiam, quid agam nesciam, proinde ut diu vivitur
bene vivitur. Quis vero neget extremos Scythas, & si quos Thules
frigora adurunt, jam annoſæ consuetudinis vi subactos se non mi-
nus temperato aère quàm nos, existimare uti. Quin ergo hoc
mundi ergastulo tot annis detenti querelarum tandem modum in-
ueniamus! inq; naturam potius abeat hominis, ut affligatur,
quàm ut se affligi conqueratur. Sed homines ipsi falsas nobis
ipsis generamus sollicitudines, sapius ad credulam spei perplexa
curam antemnas solvimus, anxie nos componimus (non loquor de

L. Seneca.

in Sticho.

Mulieribus quibus ea in cura annus vertitur) nec simpliciter nos, cuiquam ostendimus. Cruciatu istu stolidi vaniq; sunt, torquens te ipsum nimia tui observatione, & dum deprehendi aliter quam soles, metuis, carnificinam exerces. Ubi enim tandem curâ solvêris, ubi totiens te aestimari putas, quoties aspici? semper sub personâ vivis & histrionem agis gnave! Cum non sit virtuti periculum, ut admota oculis revilescat, & satius sit, simplicitate contemni, quàm perpetua simulatione torqueri. Omnium igitur rerum sit vicissitudo, quam legem ipsa præscripsit Natura, summopere Melancholicos ipsos detestata, qui proprio corde, tanquam cochlea aëre, victitanies, Tuiq; aut Prometheus voracem jecore pascentes aquilam, nova illi subinde pabula sui renascentibus curarum venenis subministrant. His Vulcano aliquo peropus foret, qui asperrimo Insipientie Caucaaso suffixos liberaret, clavosq; penitus impactos eximeret. Tales sunt Eucliones, qui quanto plura possident, eò majora poscunt divitiarum peremniservi, suiipsius strangulatores pessimi. Tales sunt Pompeij & Empedocles, qui ambitione turgentes inexhaustâ honorum fame discruciantur, quoq; altius ascendere, hoc ascendere nituntur altius, donec altissimè sublatis præcipiti ad ima lapsu revolvantur. Tales sunt illi, Græcis περὶ ψυχοποιῶν, quos semper sui paenitet, quos alij semper eruditione, autoritate, eloquentia, prosperitate antecellunt, qui si Æschini polleant linguâ, Demosthenis expectant: si Anaxagora sapientiâ, Platonis cupiunt: si Isocratis lepore, cor etiam Aristotelis exoptant: si sint Sejani, Neronis esse affectant; imò si sint equi, esse cupiunt asini. Optat ephippia bos piger, optat arare caballus. Tu vero qui Tranquillitate nobiscum participare volueris, Nunquam detrectes bona, quæ tibi fata dederunt, sis asinus quemcunq; asinum fors aspera fecit. Qui sortem placidè ferre scit, ille sapit. Pauperiem molè dico contentus temper amato, Et rerum Dominus nil cupiendo manes. Non esse avidum pecunia est: non esse emacem.

ἡ φέρει δὲ ἐπι δόβλητ' ἐστ. θεῶν ἐκμήγεα δῶρα.

Virgil. l.6.
Lucanus in
Dial.

Throphraft:
in Charact.
Ethic.

Vid. Tauti:
Annal.

Homer.
Iliad. a &
γ. ἀργα.
λε. δ.
ὀλύμ-
π. ἀν-

cem veltigal est: contentum suis rebus esse, maxima sunt certissimaque divitia: Non esse ambitiosum honor est, patienter balbutire eloquentia est, leviter ferre tarditatem, ingenium, ac quiescere suis dotibus, ea vero summa sapientia est. Quisq; enim non quanto plura possidet, sed quanto pauciora optat tanto est ditior: nec arca est implenda, sed animus. Rectissime igitur illi quibus non semper tristis austeritas frontem caperat, nec hyemes perpetuas spirant, sed latior aliquando aura exhilarat cerebrum, ac vernantibus oblectat gaudijs. Rarior usus voluptatem commendat. Fastidium autem & satietas comites esse solent paritatis. Nec in hac vita, ut sic dicam, scenam idem nobis habitus placet, Alcedonia interdum & malacia quadam sunt, quas mox nimborum aliqui turbines abrumpant, & savientium procellarum tyrannides intervertant. Splendeat post nubila Phæbus: Phæbum nubila faciant gratiorem. Quia enim ex assiduitate laborum nascitur animorum hebetatio quadam & languor, Legum conductores festos instituerunt dies, ut ad hilaritatem homines publicè cogerentur, tanquam necessarium laboribus intermiscerent temperamentum. Et magni quidam viri suas ferias, sua otia, sua sibi quotidiana, menstrua, annua laxamenta dederunt. Cato fatigatum animum rorantibus laxabat poculis, Pollio Asinius decimam nobis quadantenus quartam labores finiebat. Romani novam relationem post horam decimam in Senatu fieri vetabant. Aliquando vigorem convictus & liberalior restituet confabulatio: nonnunquam & usq; ad Ebrietatem veniendum, non ut mergat nos, sed ut deprimat curas. Eluit enim & ab imo animum movet, & ut morbis quibusdam, ita tristitia medetur. Ac si Græco Poëta credimus, aliquando & insanire jucundum est, siq; Aristoteli, nullum magnum ingenium sine mixtura dementiae fuit.

Tandem si hæc omnia, quæ modo memoravimus ad Tranquillitatem fovendam retinendamq; nondum sufficiunt, statim posthumum cogita, ubi justissimus Judex bonis præmia, malis penas

Cic. R. rad. 6.

Censorinus de die Natali.

Juvenal. s. II. 1.4.

J. Lipsius.

Senec.

Plat. in Gorg. Cic. 1. Thusc.

de Se-
nect. Phi-
lofophi
item quam
plurimi.

penas abundè dispensabit; unde si quas injurias hic excoquerè
coactus es, largissimo Deus brabeo remunerabit.

Verum enimverò benignissimi Auditores si prolixius &
operosius ista, uti vellem quidem, persequi, totamq; de animarum
immortalitate, & verâ hac felicitate acquirendâ disputationem
pertexere instituerem, alterâ non tantùm horâ, sed die opus esset,
quem tamen non tam sum impudens, ut petam, nec tam dignus,
ut impetrem. Quocirca ne & vobis & mihi Tranquillitatem
sinceram & præoptabilem importunâ loquacitate eripiam, pedem
hic figo, & de vestra æquanimitate, studioq; meritò mihi vehe-
menter gratulor, utq; hoc ipso ingenti aureâ Tranquillitatis bono
Inclita hac nostra Academia, vosq; ejus Rector Civesq;
assiduò æternumq; perfruamini, toto
pectore roveo.

D I X I.

EPIGRAMMA

IN HOSTES LITERATORUM.

*Phæbe Mida plures inventi; Tu omnibus aures
Si bonus ipse tuis es, fabricare asini.*

J. CLUVERI;

STV.

STVDIOSIS ACADEMIÆ
ROSTOCHIENSIS.

S. P.

Nemo est homo, cui quidem vel mica sit rectæ rationis, qui non fateatur, Græcæ Latinæque linguæ cognitionem apprimè necessariam esse omnibus, qui doctrinam aliquam sibi comparare & ea quæ didicerunt, cum alijs aliquando communicare velint: At verò qui in his linguis paulò accuratiùs addiscendis studium & operam ponant, reperiuntur oppidò pauci. Nimirum hæc opinio animos plerumq; veluti pestilente sidere afflavit, ut existiment, quicquid temporis in linguis discendis consumitur, id meliùs & rectiùs ipsis rebus cognoscendis impendi posse. Hinc fit ut Græcam, quidam linguam, illam omnium disciplinarum matrem planè aspernentur; Latinam verò vix primoribus labris degustent: Nam de comparanda lautioris & elegantioris orationis supellectile adeo non laborant, ut malint, sermone uti qui allium, hircum, canem, capram, suem, quod ille inquit, oleat, quàm in pervolvendis prisca scriptoribus, ad quorum exemplum os effingendum est, aliquid studij ac diligentia collocare. Verùm non est nobis propositum hoc tempore de linguarum contemptu longam querelam instituerè: Optarim tamen pravam hanc & noxiam opinionem ex animis Juvenum, qui non frustrari volent spem & expectationem parentum, stirpitus esse eradicatam: Nunquam enim quis vel ad solidam rerum cognitionem pervenire poterit, qui linguas has superciliosè contemnat, vel politum quid & doctis auribus dignum pangere, nisi stylum linguamq; eloquio irrigârit. Neque tamen hæc ideo à me afferuntur, ut linguarum studium ipsis scientijs ac disciplinis præferam, aut his neglectis, in illis totum vitæ tempus transmittendum esse censeam, non: sed ut juventutem nostram ad literaturæ
elegant-

elegantiam cum gravioribus studijs copulandam excitem, & ad linguæ mentisq; conjugium illi quasi pronubus sum. Scio quidem multos hæc, quæ bono consilio à nobis dicuntur, explosione ac pastoritia fistula digna esse judicaturos: sed horum judicia ego ne flocci facio, modò aliqui sint, ut esse in laudatissimo vestro cætu certò scio, qui rectè ad doctrinam via grassantes, assensum nobis præbeant. Inter illos verò est JOHANNES CLUVERUS Crempensis Holsatus juvenis eleganter doctus, καὶ τῶν μέσων τῆς χάριτος συγκαταμινύς, ἡδὲ τῶν συζῶν, qui cum cras hora 9. orationem de Tranquillitate animi in Auditorio Magno habiturus sit, rogo omnes Musarum alumnos, ut ad ejus pronunciationem sive auscultationem frequenter confluere, & juveni huic de gravissimo hoc argumento eruditè & eleganter differentes mentes & aures placidas commodare dignentur. Vos etiam Magnifice Rector & Collegæ honorandi, si posthabitis gravioribus negotijs, præsentiam vestram nobis impertiri volueritis, non solum hunc juvenem magno beneficio, cujus pars etiam in me redundabit, vobis devincietis, sed & languentia studia magis magisq; excitabitis & alijs ad idem tentandum calcar addetis. Valet. P P. 15. Martij Anno 1613.

JOHANNES KIRCHMANNVS
*Præf. & bonarum literarum in
 Acad. Rost. Professor.*

STVDIOSIS AC ADE
ROSTOCHIENSIS.

S. P.

Nemo est homo, cui quidem ve-
rationis, qui non fateatur, Græ-
linguæ cognitionem apprimè n-
omnibus, qui doctrinam aliqua-
re & ea quæ didicerunt, cum
communicare velint: At verò
guis paulò accuratius addiscendis studium & oper-
periuntur oppidò pauci. Nimirum hæc opinio
rumq; veluti pestilente sidere afflavit, ut existim-
temporis in linguis discendis consumitur, id m-
ipsis rebus cognoscendis impendi posse. Hinc
quidam linguam, illam omnium disciplinarum
aspernentur; Latinam verò vix primoribus labris
de comparanda lautioris & elegantioris oratione
adeo non laborant, ut malint, sermone uti qui al-
canem, capram, suem, quod ille inquit, oleat, q-
vendis prisca scriptoribus, ad quorum exemplum
dum est, aliquid studij ac diligentia collocare.
nobis propositum hoc tempore de linguarum
gam querelam instituerè: Optarim tamen p-
noxiam opinionem ex animis Juvenum, qui non
spem & expectationem parentum, stirpitis ess-
Nunquam enim quis vel ad solidam rerum cogn-
nire poterit, qui linguas has superciliosè contem-
tum quid & doctis auribus dignum pangere, i-
guamq; eloquio irrigarit. Neque tamen hæc
runtur, ut linguarum studium ipsis scientijs ac di-
ram, aut his neglectis, in illis totum vitæ temp-
dum esse censeam, non: sed ut iuventutem nostræ

